

Pomůcka k přípravě výukové hodiny s podporou Classroom Managementu (Anglický jazyk)

Tento materiál je určený pre praktické aplikácie a precvičenie znalostí z oblasti classroom managementu. Je zameraný na tvorbu vzorovej učebnej hodiny v ukázkovom systéme pre classroom management. Cieľom tohto materiálu teda nie je podať študentovi ucelený výklad v danej oblasti anglického jazyka - na toto slúži množstvo dostupnej odbornej literatúry. Tento materiál má za cieľ pokryť danú problematiku v takej hĺbke, ktorá umožní bezproblémové absolvovanie projektových aktivít so zameraním sa na jazyk anglický. Slúži zároveň ako ďalšia podpora v rámci pripravovanej učebnej hodiny, kde je prakticky precvičovaná i príprava testov a realizované aj ich vyhodnotenie.

Obsah

Poradie slov vo vete, stavba anglickej vety

Čas minulý - priebehový a prostý

Čas budúci - priebehový a prostý

Čas predprítomný - priebehový a prostý

Čas predminulý

Nepravidelné slovesá

Kondicionál a základné podmienkové vety

Priama a nepriama reč, tvorba viet, otázok, odpovedí a záporov

Fráze v anglickom jazyku

Užitočné odkazy

Stránky: Moderní učitel 21. století

Kurz: Školení Využití ICT ve vzdělávacím procesu – Správa třídy (Classroom management) (KA6-B3)

Kniha: Pomůcka k přípravě výukové hodiny s podporou Classroom Managementu (Anglický jazyk)

Výtiskl(a): Dušan Maga

Datum: Úterý, 20. říjen 2015, 11.17

Obsah

- 1 Poradie slov vo vete, stavba anglickej vety
- 2 Čas minulý – priebehový a prostý
- 3 Čas budúci – priebehový a prostý
- 4 Čas predprítomný – priebehový a prostý
- 5 Čas predminulý
- 6 Nepravidelné slovesá
- 7 Kondicionál a základné podmienkové vety
- 8 Priama a nepriama reč, tvorba viet, otázok, odpovedí a záporov
- 9 Fráze v anglickom jazyku
- 10 Užitočné odkazy

1 Poradie slov vo vete, stavba anglickej vety

Hlavné pravidlo pre anglický slovosled v oznamovacej vete je možné zhrnúť pomocou skratky „**SVOMPT**“.

Tieto znaky znamenajú:

S - *Subject*, t.j. podmet. Na prvom mieste by mal byť zvyčajne podmet. Podmet musí byť v anglickej vete i vtedy, pokiaľ v českom jazyku chýba. Napríklad: „Sněží“ doplní v anglickej vete slovíčko „it“ („it is snowing“).

V - *Verb*, t.j. sloveso. Za podmetom nasleduje vždy sloveso.

O - *Object*, t.j. predmet. Za slovesom nasleduje predmet, a to buď priamy, alebo nepriamy.

M - *Manner*, t.j. príslovkové určenie (v tomto prípade) spôsobu.

P - *Place*, t.j. príslovkové určenie (v tomto prípade) miesta.

T - *Time*, t.j. príslovkové určenie (v tomto prípade) času.

V anglickej oznamovacej vete je žiadúce dodržať poradie Manner-Place-Time, tj. najskôr príslovkové určenie spôsobu, potom miesta, nakoniec času. Príslovkové určenie miesta alebo času je možné umiestniť aj na začiatok vety - v takomto prípade ho od zvyšku vety oddelíme čiarkou.

Príklady:

Jack plays the piano very loudly in the morning.

I cannot read books in a bus.

You should drive your car safely anywhere and anytime.

My children brush their teeth in the bathroom every evening.

Poznámka:

Pre výuku týchto gramatických javov s pomocou CMS (napríklad Samsung School) sú veľmi vhodné kvízy/testy s odpoveďami vo forme dopĺňovaní vynechaných slov.

2 Čas minulý – příběhový a prostý

Minulý čas prostý, kladná oznamovací veta

Základním tvarem slovesa v minulom čase je samotné sloveso po pridaní prípony „-ed“. Výnimkou je pomerne rozsiahla skupina (viac ako 200) nepravidelných slovies, o ktorých bude pojednané v jednej z nasledujúcich častí tohto dokumentu.

Príklady:

I liked the performance very much.

He ate the whole pizza alone.

Minulý čas prostý, otázka

Tvorba otázky je v podstate totožná s problematikou otázky v prítomnom čase, namiesto pomocného slovesa „do“ ale použijeme „did“.

Príklady:

Did you see him on TV last night?

Did she eat at the same table?

Minulý čas prostý, zápor

Zápor minulého času prostého tvoríme použitím „did not“ („didn't“), obdobne ako je to v prítomnom čase s „do“, resp. „don't“.

Príklady:

He did not participate in the competition.

When I was a child I did not eat meat.

Minulý príbehový čas

Tvorí sa pomocou slovesa „byť“ („to be“) v minulom čase („was“/„were“) a významového slovesa pridaním koncovky „-ing“.

Používa sa v bežnom rozhovore pri hovorení o dejoch, ktoré sa stali v minulosti. Použitie minulého príbehového času zdôrazňuje samotný priebeh, prípadne trvanie deja v čase. Časté je použitie minulého príbehového času tiež v prípadoch, keď v minulosti prebiehalo súčasne viac aktivít (činností).

Naopak, použitie minulého príbehového času sa nehodí, prípadne nedá použiť v nasledovných prípadoch:

- Pri stavových slovesách typu „like“, „want“, „need“,...
- Pri stálych dejoch alebo pri pravidelne sa opakujúcich dejoch z minulosti

Príklady:

I was trying to fix it for two hours.

Our husbands were cooking while I and Lisa were bathing in the sea.

3 Čas budoucí – příběhový a prostý

Kladná oznamovací veta

Budoucí čas v angličtině je možné vyjádřit mnohými způsoby. Nejběžnějšími jsou způsoby s pomocí slovesa „byť“ („will“) nebo pomocí slovného spojení „to be going to“.

V případě použití „will“ treba brať v úvahu i to, že za „will“ musí nasledovať významové sloveso.

Príklady:

I will gladly help you next week.

He will be 20 (years old) in September.

Druhým najbežnejším spôsobom pre vyjadrenie budúceho času je slovné spojenie „to be going to“. Za neho sa pridáva sloveso v neurčitku.

Príklady:

I am going to finish it tomorrow.

My sister is going to surprise you at the party.

Použitie „will“ alebo „to be going to“ závisí od konkrétnej situácie, ktorú chceme vyjadriť.

„Will“ použijeme pri: oznámení (v čase) aktuálneho rozhodnutia, pri sľuboch a prosbách, varovaniach, prípadne pri hovorení o tom, čo si o budúcnosti myslíme.

„To be going to“ použijeme pri vyjadrení svojich plánov, prípadne pri predpovedi určitých budúcich dejov alebo udalostí

Otázka a zápor

Pri tvorbe otázok presúvame i v tomto prípade pomocné sloveso pred podmet.

Zápor tvoríme pridaním častice „not“ za pomocné „will“.

Príklady:

Will you go with me to the cinema?

The will not forget about the incident.

Budoucí příběhový čas

Tvoríme ho pomocou slovesa „will“ a pridaním prítomného prídavia slovesa „-ing“. Použije sa najmä pri zdôraznení doby trvania deja v budúcnosti.

Príklady:

Tomorrow she will be skating all the day.

It will be raining since 3 to 5 in the afternoon.

4 Čas predprítomný – priebehový a prostý

Čas predprítomný - prostý

Tvorí sa pomocou pomocného slovesa „have"/„has" a minulým prídajúcim slovesa (tretí tvar nepravidelných slovies).

V súčasnom českom jazyku neexistuje ekvivalent tohto anglického gramatického tvaru. Preto sa do češtiny často prekladá pomocou prítomného alebo minulého času. Používame ho na vyjadrenie dosiahnutých výsledkov v minulosti (je jedno kedy, čiže bez príslovkového určenia času); ďalej ho používame na vyjadrenie deja, ktorý sa odohral v minulosti, ale jeho dôsledky trvajú dodnes (napr. „*I have become a football player*" - t.j. stal som sa futbalistom (a doteraz ním som), prípadne ho použijeme na vyjadrenie dejov, ktoré sa stali v bezprostrednej minulosti.

Príklady:

I have already done all my homework.

She has told me about her new friend.

Čas predprítomný - priebehový

Tvorí sa pomocou pomocného slovesa „have"/„has", pridaním minulého prídajúcia „been" a významového slovesa v tvare „-ing".

Používa sa pri popise dejov, ktoré začali v (nedávnej) minulosti, ale ich dopad je zrejmý i v prítomnosti, pričom zdôrazňujeme trvanie deja.

Príklady:

I have been learning English since the age of 8.

She has been waiting for you since the morning.

5 Čas predminulý

Tvorí sa slovesom „had“ a pridaním minulého prítčastia.

Používa sa predovšetkým v súvetiach, kde má zdôrazňovať časovú súslednosť popisovaných dejov. Jedná sa teda o dej v takej minulosti, ktorá sa stala pre ďalším minulým dejom.

Príklad:

When I arrived at the station the train had already left.

He had pulled the cork gently out of the bottle before he filled the glasses.

Pri použití najmä predminulého času treba striktne dodržiavať logiku a pravidlá anglickej gramatiky, konkrétne tzv. časovej súslednosti. V prípade jej nesprávneho použitia je možné (a veľmi pravdepodobné) nesprávne pochopenie deja a súvislostí poslucháčom!

6 Nepravidelné slovesá

V angličtine existuje takmer 300 slovies, kde minulý čas a tretí tvar sa netvorí štandardným spôsobom. Tieto slovesá je nutné naučiť sa naspamäť; systém alebo nejaká univerzálna pomôcka na to neexistuje. Odporúča sa tieto slovíčka učiť vo vetách a zamerať sa v prvom rade na cca 100 najpoužívanějších. Z týchto dôvodov by sme na tomto mieste neuvádzali žiadne ďalšie rady alebo poznámky, odkážeme sa na vybrané internetové stránky, kde sú pripravené zoznamy týchto slovies. Určite sa oplatí kliknúť na stránku

<http://www.helpforenglish.cz/article/2007022102-anglicka-nepravidelna-slovesa>

kde nájdete najpoužívanějšíe nepravidelné slovesá, alebo na

<http://www.wordbot.cz/irregular-verbs-en>

kde je spracovaný komplexnejší zoznam nepravidelných slovies (samozrejme vrátane českého prekladu).

7 Kondicionál a základné podmienkové vety

Kondicionál a základné podmienkové vety

Podmienkové vedľajšie vety je možné rozdeliť do niekoľkých logických kategórií:

- nultý kondicionál,
- prvý kondicionál,
- druhý kondicionál, a
- tretí kondicionál.

Vo všetkých druhoch je vo vedľajšej vete rozhodujúcim použitie slovíčka „if“. Jeho význam je však veľmi rozdielny. Poradie hlavná veta - vedľajšia veta môžeme zvoliť podľa vlastného uváženia. V nasledujúcom texte popíšeme základnú logiku tvorby jednotlivých viet pre uvedené 4 druhy.

Nultý kondicionál

Hlavná i vedľajšia veta sú v prítomnom čase. Dôvodom je zrejme to, že nultý kondicionál sa používa na vyjadrenie tzv. „stálej pravdy“, napr. „čo sa stane, ak...“ V princípe je možné povedať, že vo väčšine takýchto prípadov sa „if“ dá nahradiť slovom „when“. Do českého jazyka môžeme takéto použitie slovíčka „if“ preložiť ako „když“.

Príklad:

You have to pay if you break something.

If I am late, the teacher is angry with me.

Prvý kondicionál

Hlavná veta je v tomto prípade v budúcom čase (vedľajšia, t.j. tá, ktorá začína slovom „if“, zostáva v čase prítomnom). Jedná sa o popis reálnej situácie, ktorá môže nastať, priam pravdepodobne i nastane. Do českého jazyka môžeme takéto použitie slovíčka „if“ preložiť ako „jestli“.

Príklad:

If I get some money I will buy this toy.

If you work hardly you will be successful.

Druhý kondicionál

Hlavná veta je v tomto prípade v podmienovacom spôsobe, vedľajšia v minulom čase. Jedná sa o popis reálnej situácie, ktorá ale nikdy nenastala (nastať však veľmi pravdepodobne mohla). Do českého jazyka môžeme takéto použitie slovíčka „if“ preložiť ako „kdyby“.

Príklad:

If I were nicer to her we would be together now.

If you brought some tools we could repair the car.

Tretí kondicionál

Hlavná veta je v tomto prípade v minulom podmienovacom spôsobe, vedľajšia v predminulom čase. Jedná sa o popis nereálnej situácie, ktorá snáď nikdy ani nemohla nastať. Do českého jazyka môžeme takéto použitie slovíčka „if“ preložiť ako „kdyby býval“.

Příklad:

If you had not eaten the cake you could have given it to the beggar.

She would have appreciated your help if you had offered her some.

8 Priama a nepriama reč, tvorba viet, otázok, odpovedí a záporov

Priama a nepriama reč, tvorba viet, otázok, odpovedí a záporov

Priama reč, nepriama reč

V priamej reči hovoríme (alebo presnejšie „tlmočíme“), čo presne a doslova daný človek povedal. V písanom dokumente teda takúto časť textu dáme do úvodzoviek a citujeme presne slová daného človeka. Nemeníme čas ani ostatné gramatické tvary. Na druhej strane, máme možnosť vyjadriť sa vo forme nepriamej reči. Tu ale nastáva situácia, kde časy v citovanej časti textu musíme upraviť podľa času v hlavnej vete. Jednoduchým a ľahko zapamätateľným pravidlom je, že citovaná časť textu sa v čase posunie o jeden krok nazad (v súslednosti časov predminulý - minulý - predprítomný - prítomný - budúci). Celkové pravidlá sú trochu rozsiahlejšie; tu odporúčame siahnuť po odbornej literatúre.

Príklad:

She screamed: "This is my golden crown!"

She said that was her golden crown.

Pri otázkach v nepriamej reči použijeme známe pravidlá pre tvorbu nepriamej reči. Namiesto „he said“ môžeme použiť frázu „he asked if“, resp. „he asked where“, „he asked when“,...

Pri nepriamej reči zahrňujúcej odpovede typu „yes“/„no“ treba pamätať na to, že takúto odpoveď by sme mali v mysli dotvoriť do úplnej vety (s podmetom a prísudkom a pod.). Vety „he said tomorrow“, prípadne „he said that no“ nie sú gramaticky správne. Citovaná časť by mala byť tvorená úplnou formuláciou, a nie len doslovným citovaním jedného slova, ktoré kedysi ktosi povedal.

Príklad:

He asked where she had been so long.

She said she would visit us tomorrow.

I replied I would not do that anyway.

9 Fráze v anglickom jazyku

Toto je situácia veľmi podobná tej, ktorú sme popisovali popri nepravidelných slovesách. Pri používaní fráz v anglickom jazyku je veľmi ťažké stanoviť nejaké všeobecne platné pravidlá alebo systém. Fráze je potrebné sa proste naučiť, ideálne používaním v každodennej komunikácii. Na precvičenie si fráz a idiomov existuje množstvo dostupnej literatúry; odporúčame pozrieť sa na internetové zdroje, napríklad na stránky

<http://www.wordbot.cz/sentence-public>

10 Užitočné odkazy

V prípade záujmu odporúčame prezrieť si nasledovné internetové stránky:

<http://www.helpforenglish.cz>

<http://www.wordbot.cz/sentence-public>